

Enklare och bättre täktbestämmelser

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2008/09:144 Enklare och bättre täktbestämmelser samt en följdmotion. I propositionen föreslås ändringar i miljöbalken och i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter. Regeringen föreslår att de särskilda provningsreglerna om täkter i miljöbalken tas bort. Vidare föreslås att nya bestämmelser om täkt av naturgrus och täkt av torv införs i miljöbalken. Bestämmelserna innebär bl.a. att en täkt av naturgrus inte får komma till stånd om det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att nyttja ett annat material för det avsedda användningsområdet, om förekomsten av naturgrus är betydelsefull för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen och täkten kan medföra en försämrad vattenförsörjning eller om förekomsten av naturgrus utgör en värdefull kultur- eller naturmiljö. Den föreslagna bestämmelsen om täkt av torv innebär att en sådan täkt inte får komma till stånd om man avser att ta ut torven i en våtmark som utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2009.

Utskottet tillstyrker lagförslagen och avstyrker motionen.

I betänkandet finns en reservation.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	5
Utskottets överväganden	6
Enklare och bättre täktbestämmelser	6
Propositionen	6
Reservation	11
Lagförslagen (v)	11
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	12
Propositionen	12
Följdmotionen	12
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken

2. lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:144 punkterna 1 och 2 samt avslår motion 2008/09:MJ7.

Reservation (v)

Stockholm den 21 april 2009

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s), Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Jeppe Johnsson (m), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Anita Brodén (fp), Sofia Arkelsten (m), Jan-Olof Larsson (s), Irene Oskarsson (kd), Rune Wikström (m), Wiwi-Anne Johansson (v), Helén Pettersson i Umeå (s), Erik A Eriksson (c), Tina Ehn (mp), Staffan Appelros (m) och Aleksander Gabelic (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet regeringens proposition 2008/09:144 Enklare och bättre täktbestämmelser. I propositionen föreslås ändringar i miljöbalken och i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återfinns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. Lagförslagen har granskats av Lagrådet.

Bakgrund

Enligt uppgift från Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning, SGU, finns det närmare 3 000 täkter av berg, naturgrus och andra jordarter som bedrivs med tillstånd i Sverige. Drygt hälften av täkterna är grus-, sand- eller moräntäkter, varav majoriteten är naturgrustäkter.

En fjärdedel utgörs av bergtäkter och resten är torv- eller matjordstäkter. Miljöpåverkan från täkter består främst av påverkan på hydrologi, vattenkvalitet och naturmiljö samt buller, vibrationer och damning. De största administrativa kostnaderna inom miljöområdet uppstår i samband med ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. Det är därför viktigt att det regelverk som ska tillämpas vid en tillståndsprövning är tydligt och ändamålsenligt. Den särskilda behovsprövningsregeln för täkter i 9 kap. 6 a § första stycket första meningen är otydlig och svår att tillämpa. Det är oklart hur avvägningen ska ske mellan behovet av material och befara skador. Bestämmelsen till skydd för biologisk mångfald i andra meningen omfattar ett mycket stort antal arter, och det är svårt att avgränsa bestämmelsens tillämpningsområde. Det är oklart hur bestämmelsen förhåller sig till artskyddsbestämmelserna i 8 kap. miljöbalken.

För miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö finns ett delmål om uttag av naturgrus. Enligt delmålet ska det årliga uttaget av naturgrus 2010 vara högst 12 miljoner ton. Regeringen har preciserat målet till att naturgrus endast ska användas när ersättningsmaterial inte kan komma i fråga med hänsyn till användningsområdet samt att naturgrusavlagringar med stort värde för dricksvattenförsörjningen och natur- och kulturlandskapet ska bevaras (prop. 2004/05:150 s. 192 f.). Av det underlag som SGU har tagit fram inför Miljömålsrådets fördjupade utvärdering framgår att även om uttaget av naturgrus minskar så är minskningen för långsam för att målet ska kunna nås. Det krävs bl.a. en omställning där användningen av naturgrus i t.ex. betong ersätts av i första hand krossat berg.

I den utvärdering av Sveriges miljömål som Miljömålsrådet lämnade 2008 har rådet föreslagit att delmålet för naturgrus ska ändras. Målet bör enligt rådet vara att det "År 2020 sker uttag av naturgrus bara för ound-

gängliga behov och i områden där de motstående intressena i form av dricksvattenbehov, natur- och kulturvärden är begränsade.” För att delmålet ska kunna anses vara uppfyllt bör, enligt Miljömålsrådet, naturgrus bara nyttjas när ersättningsmaterial inte kan komma i fråga med hänsyn till användningsområdet, och inga uttag av naturgrus ska ske i avlagringar med stort värde för dricksvattenförsörjningen och för natur- och kulturlandskapet. Eftersom uttag av naturgrus sker i områden med viktiga grundvattenmagasin, påverkar uttaget av naturgrus även möjligheterna att nå miljökvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet. Regeringen har ännu inte tagit ställning till Miljömålsrådets förslag att ändra delmålet för naturgrus.

Miljökvalitetsmålet Myllrande våtmarker handlar om skyddet av våtmarker och bevarandet av dess ekologiska och vattenhushållande funktion. Inför Miljömålsrådets fördjupade utvärdering föreslog Naturvårdsverket ett nytt delmål om hänsyn till våtmarker som innebär att torvtäkt inte ska ske i våtmarker med värdefulla natur- och kulturvärden eller på ett sådant sätt som leder till stora negativa effekter på den biologiska mångfalden. Miljömålsrådet föreslog i sin utvärdering av miljömålen att ett nytt delmål ska införas i enlighet med Naturvårdsverkets förslag.

Naturgrus och våtmarker behöver ett tydligare och starkare skydd än vad som gäller i dag.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslår regeringen att de särskilda provningsreglerna om täkter i 9 kap. 6 a § miljöbalken ska tas bort. Det är fråga om dels en bestämmelse om avvägning mellan behovet av täktmaterialet och den skada som täkten kan befaras orsaka, dels en särskild stoppregel till skydd för biologisk mångfald. När det gäller den generella provningen av täkter kan en allsidig provning av frågor som rör hushållning och biologisk mångfald i stället åstadkommas med en tillämpning av bestämmelserna i främst 2 och 3 kap. miljöbalken. Regeringen föreslår att nya bestämmelser om täkt av naturgrus och täkt av torv införs i 9 kap. miljöbalken. Det föreslås att en täkt av naturgrus inte får komma till stånd om det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att nyttja ett annat material för det avsedda användningsområdet, om förekomsten av naturgrus är betydelsefull för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen och täkten kan medföra en försämrad vattenförsörjning eller om förekomsten av naturgrus utgör en värdefull kultur- eller naturmiljö. Den föreslagna bestämmelsen om täkt av torv innebär att en sådan täkt inte får komma till stånd om man avser att ta ut torven i en våtmark som utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2009. Om en täkt har ett tidsbegränsat tillstånd den 1 augusti 2009, får ett nytt tillstånd till täkt på samma plats ges enligt äldre bestämmelser längst till utgången av 2011.

Utskottets överväganden

Enklare och bättre täktbestämmelser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår ett motionsyrkande (v) om avslag på propositionen.

Jämför reservation (v).

Propositionen

Den generella prövningen av täkter

Regeringen föreslår att behovsprövningsregeln och den särskilda bestämmelsen till skydd för biologisk mångfald i 9 kap. 6 a § första stycket miljöbalken tas bort. Bestämmelsen i andra stycket om täkt av matjord flyttas till en ny 6 d §. Till följd av det konsekvensändras 7 § lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter.

När det gäller hushållning och behovsutredning framhåller regeringen följande. Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, följa de begränsningar och vidta de försiktighetsmått som i övrigt behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att med skada avses bl.a. misshushållning med naturresurser (prop. 1997/98:45 del 1 s. 214). Frågan om resurshushållning ska alltså beaktas vid prövningen av en ansökan om tillstånd att bedriva en täktverksamhet. En ansökan kan sålunda avslås med motiveringen att behovet kan tillgodoses med material från en annan täkt. I en ansökan om tillstånd till täkt ska verksamhetsutövaren visa att det är förenligt med god hushållning att utvinna materialet. Det innebär att länsstyrelsen även fortsättningsvis ska kunna förelägga sökanden att inkomma med en behovsutredning enligt 3 § förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd. En sådan behovsutredning är ofta nödvändig för att myndigheten vid prövningen ska kunna tillämpa hushållningsbestämmelserna i 2 och 3 kap. miljöbalken.

Beträffande lokaliseringen av täkter ska enligt lokaliseringsregeln i 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken det för en verksamhet eller åtgärd som tar ett mark- eller vattenområde i anspråk väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Regeringen framhåller bl.a. att om det material som ska utvinnas ur den tilltänkta täkten kan ersättas med material från andra täkter eller om det finns andra närbelägna

områden som skulle vara bättre att exploatera för täktverksamhet, kan prövningsmyndigheten med tillämpning av 2 kap. 6 § första stycket konstatera att lokaliseringen är olämplig. Om ansökan avser uttag av ett material där tillgången är mycket begränsad, finns det i princip inte någon alternativ lokalisering. Lokaliseringsregeln i 6 § första stycket är tillämplig även i dessa fall, men den har endast en begränsad betydelse. Av 2 kap. 6 § andra stycket miljöbalken framgår att bestämmelserna i 3 kap. är tillämpliga i fall som gäller ändrad markanvändning. I 3 kap. 1 § finns en grundläggande bestämmelse om att mark- och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som områdena är mest lämpade för, och i 6 § finns en bestämmelse om områden som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras natur- eller kulturvärden. De bestämmelserna är tillämpliga oavsett om området för den avsedda täkten är av riksintresse eller ej. Precis som den nuvarande behovsprövningsregeln i 9 kap. 6 a § är 3 kap. 1 § miljöbalken en avvägningsregel. Den innebär att en avvägning ska göras mellan bevarande- och utnyttjandeintressen i ett långsiktigt hushållningsperspektiv. Det innebär bl.a. att kortsiktiga ekonomiska motiv inte får leda till att man åsidosätter långsiktiga behov av skydd för värden som är knutna till mark- och vattenområden och som är väsentliga från allmän synpunkt. Om det område där man avser att bryta materialet dessutom har betydelse från allmän synpunkt på grund av dess naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet, ska området så långt som möjligt skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada natur- och kulturmiljön (3 kap. 6 § första stycket miljöbalken).

När det gäller den biologiska mångfalden framhåller regeringen bl.a. att den utgör en del av miljöbalkens övergripande mål. Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken ska balken tillämpas så att den biologiska mångfalden bevaras. Vid lokaliseringssprövningen av en täktansökan ska alltid naturvärdena på platsen beaktas och, om värdena har betydelse från allmän synpunkt, skyddas så långt som möjligt. Det följer av 2 kap. 6 § och 3 kap. 1 och 6 §§ miljöbalken. Bevarandevärdet kan utgöras av en ovanlig växt- eller djurart. Därutöver gäller bestämmelserna om områdesskydd i 7 kap. och bestämmelserna om skydd för djur- och växtarter i 8 kap. miljöbalken. Ett borttagande av stoppregeln innebär därmed inte att förutsättningarna för att bevara den biologiska mångfalden minskar. Vid prövningen av en täktverksamhet ska prövningsmyndigheten också överväga om man på grund av den allmänna hänsynsregeln i 2 kap. 3 § miljöbalken behöver precisera något krav på att anpassa verksamheten så att den inte försämrar livsbetingelserna för djur och växter. För villkor om efterbehandling av täktområden bör en av utgångspunkterna vara att gynna den biologiska mångfalden i området. Om villkor om försiktighetsmått inte räcker för att undvika att täktverksamheten orsakar en skada eller olägenhet av väsentlig betydelse, är stoppregeln i 2 kap. 9 § miljöbalken tillämplig.

I propositionen framhålls avslutningsvis att det är oklart hur avvägningen mellan behovet och skadorna ska ske när man tillämpar behovsprövningsregeln i 9 kap. 6 a §. Vidare är det inte tydligt vilket behov som ska vägas mot de befarade skadorna. Även den särskilda stoppregeln till skydd för biologisk mångfald är svår att tillämpa. Det är oklart vilka djur- och växtarter som omfattas eller när livsbetingelserna kan anses bli försämrade för en art. Otydligheten gör att behovsprövnings- och stoppreglerna i 9 kap. 6 a § första stycket miljöbalken inte kan fungera väl som komplement till de mer allmänna bestämmelserna i 1 kap. 1 § och 2 och 3 kap. De särskilda behovsprövnings- och stoppreglerna bör därför tas bort.

Naturgrustäkter

Om en täkt av naturgrus kräver tillstånd eller anmälan enligt 9 kap. miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av det kapitlet, får täkten inte komma till stånd om

1. det är ekonomiskt och tekniskt rimligt att använda ett annat material med hänsyn till det avsedda användningsområdet
2. naturgrusförekomsten är betydelsefull för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen och täkten innebär att vattenförsörjningen försämras
3. naturgrusförekomsten utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.

När det gäller god hushållning med naturgrus framhålls bl.a. att tillgången på naturgrus är begränsad, och i vissa delar av landet är det en mycket begränsad resurs. Det bör ändå vara möjligt att tillgodogöra sig naturgrus, men det är viktigt att det sker på ett sätt som är förenligt med en långsiktig god hushållning. Därför bör naturgrus endast användas för ändamål där det inte är möjligt att ersätta materialet med något annat. Det bör gälla oavsett om det är fråga om att nyetablera en täkt ur en naturgrusförekomst eller förlänga drifttillståndet för en redan etablerad täkt ur naturgrusförekomsten.

Beträffande påverkan på dricksvattenförsörjningen anför regeringen bl.a. att om det inte finns någon risk för att täkten medför en försämrad vattenförsörjning, bör det vara möjligt att tillåta en viss täktverksamhet.

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket 2 miljöbalken ska balken tillämpas så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas. Åsar med naturgrus kan ha ett stort värde för natur- och kulturlandskapet, och naturgrusförekomster till havs kan utgöra viktiga naturmiljöer. För naturgrusförekomster på kontinentalsockeln gäller lagen (1966:314) om kontinentalsockeln. Vid uttag av naturresurser där tillgången är begränsad finns det små möjligheter att vid prövningen överväga alternativa lokaliseringar. Därför bör det finnas en bestämmelse som skyddar de naturgrusförekomster som utgör värdefulla natur- och kulturmiljöer.

Torvtäkter

Om en täkt av torv kräver tillstånd eller anmälan enligt 9 kap. miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av det kapitlet, får täkten inte komma till stånd i en våtmark som utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö. Bestämmelserna om bearbetningskoncession i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter ändras i konsekvens med detta.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2009. Äldre bestämmelser gäller för täkter av naturgrus eller torv som den 1 augusti 2009 omfattas av ett tillstånd eller en anmälan enligt 9 kap. miljöbalken eller föreskrifter som har meddelats med stöd av det kapitlet. Om en täkt den 1 augusti 2009 har ett tidsbegränsat tillstånd, får ett nytt tillstånd till täkt på samma plats ges enligt äldre bestämmelser längst till utgången av 2011.

Motionen

Motionärerna i motion MJ7 (v) ser många risker med regeringens förslag då de är betydligt klenare än tidigare lagstiftning. Tägtverksamhet innebär stora påfrestningar på miljön och bör därför prövas med ett stort mått av hänsyn till denna. Ett borttagande av behovsprövningsregeln och stoppregeln innebär en risk för negativa effekter på miljön. Vidare bör det uppmärksammas att oklarheter i hur avvägningen mellan behov och skador ska ske leder till ökade administrativa kostnader och således inte uppfyller syftet med propositionen – att sänka dessa kostnader. Det finns även problem när det gäller tillämpningen av 2 och 3 kap. miljöbalken. Borttagandet av stoppregeln urholkar skyddet för den biologiska mångfalden då täkter som tidigare omfattades av regeln exkluderas. Motionärerna ställer sig positiva till förslaget om skärpta bestämmelser avseende täkt av naturgrus och torv. Det nya förslaget uppväger dock inte den försämring som regeringens förslag innebär i övrigt. Detta innebär således en ytterligare försvagning då alla täkter förutom naturgrus och torv exkluderas. Förslaget saknar även en bedömning av de konsekvenser som kan uppstå med anledning av förändringen och är för vagt utformat för att uppnå sitt syfte. Det går inte att argumentera för regeringens angivna syfte då de nya avvägningarna är svåra att tillämpa och därför kommer att kräva större administrativa insatser. Propositionen bör avslås.

Utskottets ställningstagande

Som framhålls i propositionen innebär täktverksamhet uttag av naturresurser som inte är förnybara. I fråga om vissa material är tillgången dessutom mycket begränsad. Samtidigt som täktmaterial är en nödvändig råvara vid allt byggande innebär uttaget av materialet stora ingrepp i naturmiljön som inte kan återställas helt. Som regeringen anför är det därför viktigt att det,

särskilt vid nyetablering av en täkt, är möjligt att vid prövningen ta ställning till dels om det innebär en god hushållning att bryta täktmaterialet, dels om täktens lokalisering är lämplig med hänsyn till det intrång i miljö som en täkt innebär. När tillstånd till en täkt ges är det också viktigt att säkerställa att intrånget i naturmiljön minimeras och påverkan på djur och växter blir så liten som möjligt. Utskottet anser, i likhet med regeringen, att det med en tillämpning av bestämmelserna i främst 2 och 3 kap. miljöbalken är möjligt att åstadkomma en allsidig prövning som omfattar dessa aspekter. Vidare delar utskottet regeringens uppfattning att otydligheten gör att behovsprövnings- och stoppreglerna i 9 kap. 6 a § första stycket miljöbalken inte kan fungera väl som komplement till de mer allmänna bestämmelserna i 1 kap. 1 § och 2 och 3 kap. De särskilda behovsprövnings- och stoppreglerna bör därför tas bort.

I likhet med regeringen anser utskottet att även om uttaget av naturgrus har minskat behöver uttaget minska i en snabbare takt. Som redovisas i propositionen finns det flera angelägna skäl för detta. Ett skäl är att tillgången på naturgrus är mycket begränsad. Ett annat skäl är att avlagringar med naturgrus ofta är viktiga grundvattenmagasin som bör skyddas för att säkra den nuvarande och framtida vattenförsörjningen. Vidare måste skyddet bli tydligare än i dag för att miljömålet för naturgrus ska nås.

Naturgrus bör endast användas för ändamål där det inte är möjligt att ersätta materialet med något annat. Det bör gälla oavsett om det är fråga om att nyetablera en täkt ur en naturgrusförekomst eller förlänga driftstillståndet för en redan etablerad täkt ur naturgrusförekomsten. SGU har påbörjat arbetet med att ta fram underlag för de användningsområden där naturgruset kan ersättas med annat material och bör, som regeringen anför, ges ett fortsatt uppdrag att ta fram ett underlag för de användningsområden där naturgruset kan ersättas med annat material och uppdatera underlaget i takt med att ny kunskap tillkommer i frågan. Utskottet förutsätter att regeringen även uppmärksammar det eventuella behovet av ytterligare forskning och utveckling på området i syfte att minska behovet av naturgrus.

Som framgår av propositionen omfattar den nu föreslagna regleringen inte täkt för markägarens husbehov av mindre än totalt 10 000 ton naturgrus.

En stor del av de kvarvarande våtmarkerna i Sverige är i varierande grad påverkade av mänskliga ingrepp såsom torvbrytning, omfattande dikningar och sjösänkningar samt andra verksamheter som har påverkat de biologiska värdena negativt. Det kan vara fråga om verksamheter som kraftigt försämrat landskapets förmåga att rena vatten från övergödande ämnen, att buffra vattenflöden och att fungera som kollager. Som regeringen anför är det därför viktigt att värna om de våtmarker som i huvudsak är orörda och att restaurera skadade våtmarker där det är möjligt.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens lagförslag och avstyrker motion MJ7 (v).

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation

Lagförslagen (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens lagförslag. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:MI7 och avslår proposition 2008/09:144 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Det finns många risker med regeringens förslag då de är betydligt klenare än tidigare lagstiftning. Tåktverksamhet innebär stora påfrestningar på miljön och bör därför prövas med ett stort mått av hänsyn till denna. Ett borttagande av behovsprövningsregeln och stoppregeln innebär en risk för negativa effekter på miljön. Vidare bör det uppmärksammas att oklarheter i hur avvägningen mellan behov och skador ska ske leder till ökade administrativa kostnader och således inte uppfyller syftet med propositionen – att sänka dessa kostnader. Det finns även problem när det gäller tillämpningen av 2 och 3 kap. miljöbalken. Borttagandet av stoppregeln urholkar skyddet för den biologiska mångfalden då täkter som tidigare omfattades av regeln exkluderas. Jag ställer mig positiv till förslaget om skärpta bestämmelser avseende täkt av naturgrus och torv. Det nya förslaget uppväger dock inte den försämring som regeringens förslag innebär i övrigt. Förslaget utgör således en ytterligare försvagning då alla täkter förutom naturgrus och torv exkluderas. Förslaget saknar även en bedömning av de konsekvenser som kan uppstå med anledning av förändringen och är för vagt utformat för att uppnå sitt syfte. Det går inte att argumentera för regeringens angivna syfte då de nya avvägningarna är svåra att tillämpa och därför kommer att kräva större administrativa insatser. Mot bakgrund av det anförda anser jag att regeringens lagförslag bör avslås.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:144 Enklare och bättre täktbestämmelser:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter.

Följdmotionen

2008/09: MJ7 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (v):

Riksdagen avslår proposition 2008/09:144 Enklare och bättre täktbestämmelser.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

dels att 9 kap. 6 a § ska ha följande lydelse,

dels att det i balken ska införas tre nya paragrafer, 9 kap. 6 b–6 d §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.6 a §¹

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt skall behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.

Vid prövning av en ansökan om tillstånd till täkt av matjord skall behovet av brukningsbar jordbruksmark beaktas.

Tillstånd till täkt får lämnas endast om det för uppfyllandet av de villkor som skall gälla för tillståndet ställs säkerhet enligt 16 kap. 3 §. Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver dock inte ställa säkerhet.

Tillstånd till täkt får ges endast om det för uppfyllandet av de villkor som ska gälla för tillståndet ställs säkerhet enligt 16 kap. 3 §. Staten, kommuner, landsting och kommunalförbund behöver dock inte ställa säkerhet.

¹ Senaste lydelse 2007:660.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**6 b §*

Om en täkt av naturgrus kräver tillstånd eller anmälan enligt detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats med stöd av kapitlet, får takten inte komma till stånd om

1. det med hänsyn till det avsedda användningsområdet är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt att använda ett annat material,

2. naturgrusförekomsten är betydelsefull för nuvarande eller framtida dricksvattenförsörjning och takten kan medföra en försämrad vattenförsörjning, eller

3. naturgrusförekomsten utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.

6 c §

Om en täkt av torv kräver tillstånd eller anmälan enligt detta kapitel eller föreskrifter som har meddelats med stöd av kapitlet, får takten inte komma till stånd i en våtmark som utgör en värdefull natur- eller kulturmiljö.

6 d §

Vid prövning av en ansökan om tillstånd till täkt av matjord ska behovet av brukningsbar jordbruksmark beaktas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2009.

2. Äldre bestämmelser gäller för takter av naturgrus eller torv som den 1 augusti 2009 omfattas av ett tillstånd eller en anmälan enligt 9 kap. eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap.

3. Om en täkt den 1 augusti 2009 har ett tidsbegränsat tillstånd, får ett nytt tillstånd till täkt på samma plats ges enligt äldre bestämmelser längst till utgången av 2011.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §²

Koncession får meddelas endast om det från allmän synpunkt är lämpligt att verksamheten kommer till stånd och sökanden från sådan synpunkt är lämplig att bedriva verksamheten.

Koncession får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Vid koncessionsprövning *skall* bestämmelserna i 2–4 kap. och 5 kap. 3 § miljöbalken tillämpas.

Vid prövning av bearbetningskoncession *skall* därutöver *tillämpas* bestämmelserna i 6 kap., 9 kap. 6 a § första och andra styckena och 16 kap. 5 §, 12 § 1 och 13 § miljöbalken, bestämmelserna i 1–3 kap. och 7 kap. 21–27 och 29 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

Bearbetningskoncession får meddelas endast om det görs sannolikt att fyndigheten kan tillgodogöras ekonomiskt.

Vid koncessionsprövning *ska* bestämmelserna i 2–4 kap. och 5 kap. 3 § miljöbalken tillämpas.

Vid prövning av bearbetningskoncession *ska man* därutöver *tillämpa* bestämmelserna i 6 kap., 9 kap. 6 c och 6 d §§ och 16 kap. 5 §, 12 § första stycket 1 och 13 § miljöbalken, bestämmelserna i 1–3 kap. och 7 kap. 21–27 och 29 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2009.

² Senaste lydelse 2005:577.